

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนาเริ่มเผยแผ่เข้าไปในคาบสมุทรเกาหลีสมัยสามอาณาจักร อันประกอบด้วย อาณาจักรโคกูรยอ อาณาจักรแพ็กเจ และอาณาจักรซิลลา โดยอาณาจักรโคกูรยอเป็นอาณาจักรแรกที่รับพระพุทธศาสนาเข้ามาเนื่องจากเป็นอาณาจักรที่มีอาณาเขตติดกับจีน ซึ่งตรงกับช่วงรัชสมัยของพระเจ้าโซซูริมในปีค.ศ. ๓๗๒ (พ.ศ. ๙๑๕) จากนั้นต่อมาอาณาจักรแพ็กเจซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกของคาบสมุทรเกาหลีก็รับพระพุทธศาสนาเข้ามา พระพุทธศาสนาในอาณาจักรแพ็กเจนั้นรุ่งเรืองมากจนสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปสู่อาณาจักรซิลลาได้เมื่อปีค.ศ. ๕๒๗ (พ.ศ. ๑๐๗๐) ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พระพุทธศาสนาก็มีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ วัฒนธรรม และแนวคิดในการดำเนินชีวิตของประชาชนในคาบสมุทรเกาหลีมาจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม บางยุคสมัยดังเช่นยุคโชซอนที่พระพุทธศาสนาถูกกดดันให้ลดบทบาทความสำคัญลงมา หรือยุคปัจจุบันที่พระพุทธศาสนาต้องเผชิญกับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากผู้มีอำนาจทางการเมือง ปกครอง รวมถึงการเผชิญกับภัยจากคนต่างศาสนา ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้พระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ต้องพยายามปรับตัวให้สามารถอยู่รอดในสังคมเกาหลีต่อไปให้ได้

อนึ่ง การฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้นั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ถนัดนักสำหรับสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากพื้นที่ทางศาสนาได้หายไปจากส่วนแบ่งทางการตลาดพอสมควร จากสถิติประชากรในเกาหลีใต้เมื่อปีค.ศ. ๒๐๐๕ (พ.ศ. ๒๕๔๘) มีประชากรที่นับถือพระพุทธศาสนาเพียงร้อยละ ๒๒.๘ หรือประมาณ ๑๐ ล้านคนจากประชากรทั้งประเทศประมาณ ๔๘ ล้านคน^๑ เมื่อพิจารณาสถิติของประชากรส่วนที่เหลือปรากฏว่า ประชากรร้อยละ ๔๖.๙ ให้ข้อมูลว่าไม่ได้นับถือศาสนาใด ประชากรร้อยละ ๑๘.๓ นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ประชากรร้อยละ ๑๐.๙ นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ส่วนประชากรที่เหลืออีกร้อยละ ๑.๑ นั้นนับถือศาสนาหรือลัทธิอื่น^๒ จากสถิติจะเห็นได้ว่า จำนวนประชากรผู้นับถือคริสต์ศาสนาสองนิกายรวมกันจะกลายเป็นร้อยละ ๒๙.๒ ส่งผลให้คริสต์ศาสนาเป็นศาสนาที่มีจำนวนผู้นับถือมากที่สุดในเกาหลีใต้ ยิ่งไปกว่านั้น ศาสนาคู่แข่งอย่างศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ก็ยังคงเป็นศาสนาที่มีความเข้มแข็งในการเผยแผ่ศาสนาอย่างมาก ชาวพุทธในเกาหลีใต้จึงต้องร่วมมือร่วมใจหาช่องทางให้พระพุทธศาสนาได้มีโอกาสกลับมาได้รับความเคารพและนับถือให้มากขึ้น

^๑ Wikipedia, **Religion in South Korea**, http://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_South_Korea [14 March 2015].

^๒ The Korea Foundation, **Religion in Korea: Harmony and Coexistence**, (Seoul: Seoul Selection, 2012), p. 104.

ปัจจุบันคนเกาหลีส่วนใหญ่ยังผูกพันกับวัฒนธรรมของตน ซึ่งระยะเวลาอันยาวนานของความผูกพันระหว่างพระพุทธศาสนากับประวัติศาสตร์เกาหลีทำให้วัฒนธรรมเกาหลีได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง อิทธิพลของพระพุทธศาสนาจึงยังมิได้เหือดหายไปจากสังคมเกาหลีได้โดยสิ้นเชิง

พระพุทธศาสนาในเกาหลีผ่านยุคที่รุ่งเรืองและยุคที่ตกต่ำมาแล้ว แต่ยังมีชาวพุทธในเกาหลีได้นับถือพระพุทธศาสนาอยู่ และปัจจุบันพระพุทธศาสนาในเกาหลีกำลังอยู่ในระหว่างฟื้นฟูเพื่อให้กลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง โดยชาวพุทธในเกาหลีได้พยายามส่งเสริมพระพุทธศาสนาในรูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ โครงการ Temple Stay ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับความนิยมอย่างมากจากผู้สนใจทั้งชาวเกาหลีเองและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โครงการนี้ช่วยส่งเสริมให้ผู้ร่วมโครงการเข้าใจพระพุทธศาสนามากขึ้นจากประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่แต่ละวัดจัดไว้ให้ ซึ่งปัจจุบันมีวัดภูเก็ต อำเภอบัว จังหวัดน่านได้นำแนวคิดเรื่อง Temple Stay จากเกาหลีไปประยุกต์ใช้โดยสร้างเป็นโรงแรมธรรมเพื่อใช้เป็นแนวทางส่งเสริมให้คนเข้าหาวัดมากขึ้น^๓ ผู้วิจัยจึงสนใจจะวิเคราะห์หาแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีที่ได้ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ส่งเสริมพระพุทธศาสนาในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยได้

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นสมควรศึกษาเรื่องแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้นี้ด้วยวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาพัฒนาการของพระพุทธศาสนาในเกาหลี
- ๑.๒.๒ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้
- ๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๓.๑ พระพุทธศาสนาในเกาหลีมีพัฒนาการมาอย่างไร
- ๑.๓.๒ ปัญหาพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้มีสาเหตุมาจากเรื่องใด และการแก้ปัญหาพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้ทำอย่างไร
- ๑.๓.๓ แนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้นี้ผู้วิจัยขอกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาและขอบเขตด้านเอกสารดังนี้

- ๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยจะมุ่งศึกษาปัญหาและการแก้ปัญหาพระพุทธศาสนาในประเทศเกาหลีได้เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม การศึกษาพัฒนาการของพระพุทธศาสนาในเกาหลีจะ

^๓วัดเมื่อนานไอดีเจ้ทำโรงแรมธรรมแห่งแรก, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.dailynews.co.th/Content/education/196743> [๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘].

เกี่ยวข้องกับประเทศเกาหลีเหนือด้วย เนื่องจากตามประวัติศาสตร์ของคาบสมุทรเกาหลีนั้นประเทศเกาหลีเหนือและประเทศเกาหลีใต้เคยเป็นดินแดนเดียวกัน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเอกสาร ผู้วิจัยจะศึกษาพัฒนาการของพระพุทธศาสนาในเกาหลีรวมถึงปัญหาและการแก้ปัญหาพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้จากหนังสือ รายงานวิจัย บทความหนังสือพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาเกาหลี

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เกาหลี หมายถึง ดินแดนในคาบสมุทรเกาหลี ซึ่งปัจจุบันเป็นดินแดนของประเทศเกาหลีเหนือและประเทศเกาหลีใต้

เกาหลีใต้ หมายถึง ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

พระพุทธศาสนาในเกาหลี หมายถึง พระพุทธศาสนาทุกนิกายในเกาหลี

แนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ หมายถึง ทางปฏิบัติในการช่วยเหลือสนับสนุนให้พระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้เจริญรุ่งเรืองขึ้น

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิชาการด้านพระพุทธศาสนาในเกาหลีพบว่า หนังสือ The History and Culture of Buddhism in Korea ที่เรียบเรียงโดย The Korean Buddhist Research Institute มักจะได้รับการหยิบยกขึ้นอ้างอิงอยู่เสมอ ซึ่งเนื้อหาโดยรวมจะกล่าวถึงประวัติศาสตร์ของพระพุทธศาสนาในเกาหลีว่า พระพุทธศาสนาเริ่มเผยแผ่เข้าไปในคาบสมุทรเกาหลีสมัยสามอาณาจักร อันประกอบด้วยอาณาจักรโคกูรยอ อาณาจักรแพ็กเจ และอาณาจักรซิลลา โดยอาณาจักรโคกูรยอเป็นอาณาจักรแรกที่ได้รับพระพุทธศาสนาเข้ามาเนื่องจากเป็นอาณาจักรที่มีอาณาเขตติดกับจีน ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระเจ้าโซซูริมในปีค.ศ. ๓๗๒ (พ.ศ. ๙๑๕) จากนั้นอีกสิบสองปีต่อมา อาณาจักรแพ็กเจซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกของคาบสมุทรเกาหลีก็รับพระพุทธศาสนาเข้ามา พระพุทธศาสนาในอาณาจักรแพ็กเจนั้นรุ่งเรืองมากจนสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปสู่อาณาจักรซิลลาได้เมื่อปีค.ศ. ๕๒๗ (พ.ศ. ๑๐๗๐) ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พระพุทธศาสนาก็มีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ วัฒนธรรม และแนวคิดในการดำเนินชีวิตของประชาชนในคาบสมุทรเกาหลีมาจนถึงปัจจุบัน แม้บางยุคสมัยดังเช่นยุคโซซอนที่พระพุทธศาสนาถูกกดดันให้ลดบทบาทความสำคัญลงมาก็มิได้ทำให้อิทธิพลของพระพุทธศาสนาเหือดหายไปจากดินแดนแห่งนี้อย่างสิ้นเชิง^๔

นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์ของพระพุทธศาสนาในเกาฬียังมีให้ผู้สนใจศึกษาเพิ่มเติมได้จากงานเขียนของ Chung Byung-jo ผู้เขียนหนังสือ History of Korean Buddhism โดยเนื้อหาเริ่มเดินเรื่องตั้งแต่สมัยสามอาณาจักร อาณาจักรซิลลาใหม่ อาณาจักรโคกูรยอ อาณาจักรโซซอน สมัยกบฏบูญุกเกาหลี จนกระทั่งถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งในแต่ละตอนของหนังสือได้นำเสนอให้ผู้อ่านได้ทราบถึงบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง นโยบายเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในแต่ละสมัย นิกายที่เกิดขึ้น

^๔The History and Culture of Buddhism in Korea, ed. by The Korean Buddhist Research Institute, (Seoul: Dongkuk University Press, 1993).

กิจกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่สำคัญ ฯลฯ^๕ หนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่ให้เห็นพัฒนาการของพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้ชัดเจนขึ้น

สำหรับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลสถิติของผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ ในเกาหลีได้เป็นข้อมูลจากหนังสือเรื่อง “Religion in Korea: Harmony and Coexistence” โดยแสดงข้อมูลจากการเก็บสถิติในปีค.ศ. ๒๐๐๕ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ว่า ประชากรของเกาหลีใต้ร้อยละ ๔๖.๕ ไม่นับถือศาสนาใด ส่วนประชากรที่นับถือศาสนาต่าง ๆ นั้น ร้อยละ ๒๒.๘ นับถือพระพุทธศาสนา ร้อยละ ๑๘.๓ นับถือคริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ ร้อยละ ๑๐.๙ นับถือคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก และร้อยละ ๑.๑ นับถือศาสนาอื่น^๖

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบบทความที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ประเด็นความได้เปรียบ-ความเสียเปรียบของพระพุทธศาสนาในเกาหลีได้ผ่านงานเขียนของ Pyong Gap Min เรื่อง “Development of Protestantism in South Korea: Positive and Negative Elements” ซึ่งผู้เขียนต้องการสื่อให้เห็นถึงปัจจัยเชิงบวกและปัจจัยเชิงลบในการพัฒนาคริสตศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ในเกาหลีใต้ ปัจจัยเชิงบวกของนิกายนี้ก็คือการปรับตัวให้ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อวงการการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาของสตรีในเกาหลีใต้และงานด้านสังคมสงเคราะห์ ส่วนปัจจัยเชิงลบก็คือการจำกัดบทบาทสตรีในองค์กรศาสนา ซึ่งยังได้รับอิทธิพลจากรากเหง้าทางความคิดของลัทธิขงจื้อที่เน้นความอาวุโสและเพศชายต้องมาก่อนเพศหญิง และปัจจัยเชิงลบอีกปัจจัยหนึ่งก็คือความแข็งแกร่งเกินไปในการเผยแพร่ศาสนาจนทำให้ศาสนาอื่นได้รับความเสียหาย เช่น การทำลายพระพุทธรูปและเจดีย์ของพระพุทธศาสนา บทความนี้ยังได้วิเคราะห์ถึงพระพุทธศาสนาว่าพระพุทธศาสนาน่าจะได้รับความนิยมในเกาหลีใต้เนื่องจากมีประวัติศาสตร์อันยาวนานมาพร้อมกับเกาหลี และพระพุทธศาสนาก็มีอิทธิพลอย่างมากต่อวัฒนธรรมเกาหลี^๗ ซึ่งประเด็นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงจุดได้เปรียบของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ ยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถเห็นถึงจุดเสียเปรียบของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ได้จากการที่บทความนี้มองว่า วัดในพระพุทธศาสนามักตั้งอยู่ในภูเขาที่ห่างไกลจากชุมชน ทำให้ขาดอิทธิพลในการดึงประชาชนเข้าหาพระพุทธศาสนา

สำหรับแวดวงนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนาที่มีผลงานในประเทศไทยมักจะผลิตงานออกมาในมุมมองของประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในเกาหลี โดยอาจอยู่ในบทความ เช่น บทความเรื่อง

^๕ Byung-jo Chung, *History of Korean Buddhism*, (Paju: Jimoondang, 2007).

^๖ The Korea Foundation, *Religion in Korea: Harmony and Coexistence*, p. 104.

^๗ Pyong Gap Min, *Development of Protestantism in South Korea: Positive and Negative Elements*, <http://aatfweb.org/2014/10/31/development-of-protestantism-in-south-korea-positive-and-negative-elements> [14 March 2015].

“ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในเกาหลี” ของฟิลิป คาร์ล ไฮด์มันน์ แปลโดย พระมหาสุชิน สุชีโน^๙ หรืออาจอยู่ในหนังสือ เช่น ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ฉบับภาษาเกาหลี ภาค ๒ ของเสถียร โพธิ์นันทะ^{๑๐}

สำหรับงานวิจัยระดับปริญญาเอกของพระภิกษุโฮ-บ็อบ (ลี ดอง จิน) นั้น จะมุ่งเน้นเรื่อง การปฏิบัติตามพระวินัยและวิถีชีวิตของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาหายาน โดยพระภิกษุโฮ-บ็อบได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติพระวินัยที่แตกต่างและการให้เหตุผลสนับสนุนในประเทศเกาหลี ศรีลังกา และไทย” และพบว่าพระวินัยปลูกของพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายานมีความคล้ายคลึงกัน แต่ ก็มีความแตกต่างกันบ้างอยู่ ๒ ประการ กล่าวคือ หมวดปาจิตติยของพระวินัยฝ่ายบาลีมี ๙๖ สิกขาบท ในขณะที่จตุรวรรคของวินัยฝ่ายมหายานมีเพียง ๙๐ สิกขาบท นอกจากนี้หมวดเสขียวัตรของ พระวินัยฝ่ายบาลีจะมีเพียง ๗๕ สิกขาบท ในขณะที่จตุรวรรคของวินัยฝ่ายมหายานมีถึง ๑๐๐ สิกขาบท ผลของงานวิจัยนี้ยังพบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ไทยใกล้เคียงกับแบบแผน พฤติกรรมของพระสงฆ์ ซึ่งแตกต่างจากพระสงฆ์ศรีลังกาและพระสงฆ์เกาหลีที่มีเสรีภาพในการแสดง ความคิดเห็น ความเกี่ยวข้องกับการเมือง และการปฏิบัติตามพิธีกรรมท้องถิ่นตลอดไปจนถึงพิธีกรรม แบบฮินดูภายใต้รูปแบบพระพุทธศาสนาพุทธมหายาน แม้การปฏิบัติตามพระวินัยของพระพุทธศาสนาทั้งสองนิกายจะมีความแตกต่างกันไปบ้าง แต่พระวินัยสำหรับพระสงฆ์ทั้งสองนิกายไม่มีอะไรแตกต่างกัน ในระดับพื้นฐานเลย^{๑๑}

ส่วนงานวิจัยของเมลดา ฉิมนาม ผู้ศึกษาเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์ในเกาหลีได้จากงานวิจัย ระดับปริญญาโทเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์กำเนิดและพัฒนากฎการภิกษุสงฆ์ในประเทศเกาหลีใต้: ศึกษาเฉพาะกรณีนิกายโซกกาย” ก็พอจะทำให้ผู้อ่านเห็นภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเกาหลีมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับภิกษุณี หากแต่ว่างานวิจัยฉบับนี้มุ่งที่จะให้คำตอบเรื่องกำเนิด และพัฒนาการของภิกษุณีในเกาหลีใต้เป็นสำคัญ การเดินเรื่องของงานวิจัยนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับภิกษุณี ตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนกระทั่งพระพุทธศาสนาได้รับการเผยแผ่ออกไปนอกชมพูทวีป จนกระทั่งเกาหลี ได้รับพระพุทธศาสนาผ่านเข้ามาจากจีน และงานวิจัยยังได้ศึกษารวมไปถึงสถานะและบทบาทของ ภิกษุณีสงฆ์ในเกาหลีใต้ในด้านโครงสร้างการบริหารองค์กร ด้านระเบียบปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ด้าน การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพขององค์กร ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและทำทัฬหีกรรมที่มีต่อ สถานะและบทบาท และด้านความสัมพันธ์กับนานาชาติ^{๑๒}

^๙ฟิลิป คาร์ลไฮด์มันน์, “ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในเกาหลี”, แปลโดย พระมหาสุชิน สุชีโน, **ธรรมจักร**, ฉบับที่ ๔๗ (พฤศจิกายน ๒๕๐๔): ๑๘-๒๗; เรื่องเดียวกัน, **ธรรมจักร**, ฉบับที่ ๔๘ (ธันวาคม ๒๕๐๔): ๕๓-๖๕.

^{๑๐}เสถียร โพธิ์นันทะ, **ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ฉบับภาษาเกาหลี ภาค ๒**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

^{๑๑}Bhikkhu Ho-beop (Lee dong Jin), “Different Practices of Vinaya Rules and their Justifications in Korea, Sri Lanka and Thailand”, **Ph.D. Dissertation**, (Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University, B.E. 2553), pp. iii-iv.

^{๑๒}เมลดา ฉิมนาม, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์กำเนิดและพัฒนากฎการภิกษุสงฆ์ในประเทศเกาหลีใต้: ศึกษาเฉพาะกรณีนิกายโซกกาย”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), น. (ก)-(ข).

อนึ่ง งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์กำเนิดและพัฒนาริกษุณีสงฆ์ในประเทศเกาหลีใต้: ศึกษาเฉพาะกรณีนิกายโซกาย” ได้ให้ข้อมูลด้วยว่า การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในองค์กรของริกษุณีสงฆ์ของนิกายโซกายจะอยู่ในรูปแบบของการสังคมสงเคราะห์ ริกษุณีสงฆ์จะต้องเกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์โดยตรง^{๑๒} ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าผลสรุปจากบทความเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์กับงานสังคมสงเคราะห์: ใช่หรือมิใช่?” ของพระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร (พรรณา), ดร. สามารถนำมาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์และริกษุณีสงฆ์ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ด้านสังคมสงเคราะห์ โดยบทความนี้ได้เสนอว่า งานสังคมสงเคราะห์ (Social Work) ไม่ใช่เป็นหน้าที่หลักของพระสงฆ์ หน้าที่หลักของพระสงฆ์คือ การศึกษา การปฏิบัติ และการนำธรรมะไปส่งเคราะห์ชาวโลก แต่ถ้าพระสงฆ์ทำงานสังคมสงเคราะห์ด้วยเจตนาบริสุทธิ์เพื่อช่วยสังคม และเพื่อเป็นเครื่องมือหรืออุบายนำคนเข้าหาเป้าหมายทางศาสนา ก็อาจอนุโลมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการทำหน้าที่ทางศาสนาของพระสงฆ์ได้เหมือนกัน^{๑๓}

นอกจากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น งานวิจัยอีกฉบับหนึ่งที่ผู้วิจัยพบว่าเป็นงานวิชาการที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้คือ งานวิจัยเรื่อง “สภาพการณ์พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน: ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมศรีลังกาและประเทศสาธารณรัฐเกาหลี” ของพระมหาประดิษฐ์ สุนตโร (สุขสมเนตร) ซึ่งงานวิจัยนี้ให้ข้อสรุปว่าพระพุทธศาสนาในประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมศรีลังกาและประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจะเจริญรุ่งเรืองได้ถ้าสถาบันพระมหากษัตริย์ของทั้งสองประเทศสนับสนุนอย่างจริงจัง การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบกษัตริย์มาเป็นระบอบประธานาธิบดีของประเทศทั้งสองส่งผลกระทบอย่างมากต่อสภาพการณ์ของพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้รับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองโดยใช้แนวทางให้พระพุทธศานาก้าวหน้าให้ทันโลกปัจจุบัน (The modernization of Buddhism) เพื่อจะดำรงพระพุทธศาสนาหายานไว้ ซึ่งก็ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกันกับการใช้แนวทางเข้าถึงอำนาจรัฐ (state authority approach) ที่ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมศรีลังกาใช้ดำรงรักษาพระพุทธศาสนาเถรวาท^{๑๔}

งานวิจัยทั้งหลายข้างต้นยังไม่มีงานใดที่ศึกษาเรื่องการส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้โดยตรง โดยงานวิจัยดังกล่าวมุ่งจะกล่าวถึงประวัติของพระพุทธศาสนาในเกาหลี การปฏิบัติตามพระวินัยของพระสงฆ์ในเกาหลี กำเนิดและพัฒนาริกษุณีสงฆ์ในเกาหลีใต้ และสภาพการณ์ของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจและเห็นว่าควรทำการศึกษาวิจัยต่อในส่วนของการหา

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, น. ๑๑๖.

^{๑๓} พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร (พรรณา), ดร., “บทบาทพระสงฆ์กับงานสังคมสงเคราะห์: ใช่หรือมิใช่?”, ใน พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ รวมบทความประชุมวิชาการทางพระพุทธศาสนานานาชาติ ครั้งที่ ๘ เนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก ๑๒-๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ประเทศไทย, รวบรวมจัดพิมพ์โดย พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, ผศ. ดร., (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, ๒๕๕๔): ๓๘๘-๓๙๐.

^{๑๔} พระมหาประดิษฐ์ สุนตโร (สุขสมเนตร), “สภาพการณ์พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน: ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมศรีลังกาและประเทศสาธารณรัฐเกาหลี”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ก-ค.

แนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ เพื่อฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ให้มีโอกาสกลับมาได้รับความนับถือจากชาวพุทธมากขึ้น

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

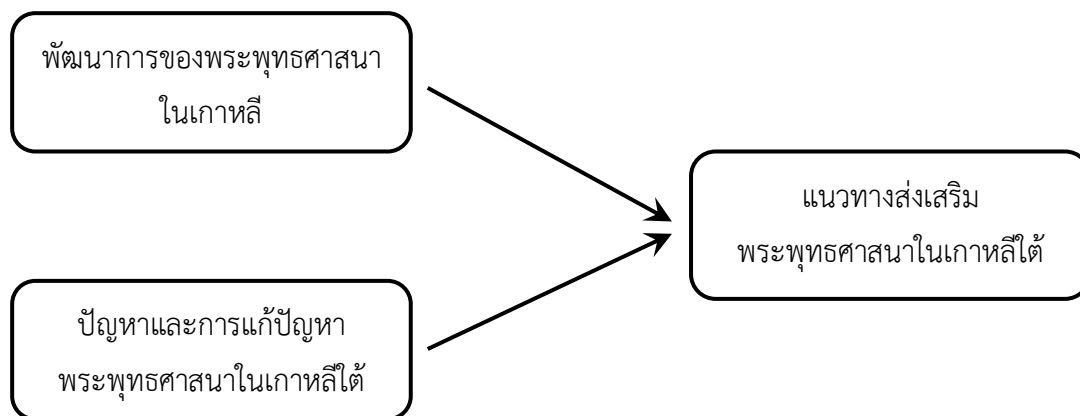
๑.๗.๑ เนื้อหาส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาการของพระพุทธศาสนาในเกาหลี ผู้วิจัยจะเน้นการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในเกาหลีจาก บทความ รายงานวิจัย หนังสือ หนังสือพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อโทรทัศน์และวิทยุ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาเกาหลี เพื่อศึกษาพัฒนาการของพระพุทธศาสนาในสมัยสามอาณาจักร (อาณาจักรโคกูรยอ อาณาจักรแพ็กเจ และอาณาจักรซิลลา) สมัยซิลลาใหม่ สมัยโครยอ สมัยโชซอน และสมัยปัจจุบัน

๑.๗.๒ เนื้อหาส่วนที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลจากเอกสารข้อ ๑.๗.๑ จากการสังเกตการณ์ และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๔ ท่าน เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ สาเหตุของปัญหาพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ และการแก้ปัญหาพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้

๑.๗.๓ เนื้อหาส่วนที่เกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลจากเอกสารข้อ ๑.๗.๑ จากการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๔ ท่าน จากการสัมภาษณ์พุทธศาสนิกชนที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้จำนวน ๓ ท่าน และจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยจะสังเกตชาวพุทธที่เข้าร่วมกิจกรรมงานวันวิสาขบูชา กิจกรรมเทศกาลโคมไฟดอกบัว (Lotus Lantern Festival) และกิจกรรมเทศกาลถนนพุทธ (Buddhist Street Festival) ที่กรุงโซล เพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนในการหาแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ในส่วนของ การดำรงจุดแข็ง การกำจัดจุดอ่อน และการสร้างจุดขายของพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้

จากนั้น ผู้วิจัยจะสรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา โดยจะนำข้อมูลที่วิจัยทั้งหมดมาอภิปรายและสรุป เพื่อตอบปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ รวมถึงจะเสนอแนะแนวทางในการวิจัยต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถแสดงกระบวนการวิจัย (Research Process) ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๑ แสดงกระบวนการวิจัย

๑.๘ ประโยชน์ที่จะได้รับ

- ๑.๘.๑ ทำให้ทราบพัฒนาการของพระพุทธศาสนาในเกาหลี
- ๑.๘.๒ ทำให้เข้าใจปัญหาและการแก้ปัญหาพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้
- ๑.๘.๓ ทำให้เห็นแนวทางส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเกาหลีใต้ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้สำหรับประเทศอื่นที่นับถือพระพุทธศาสนาต่อไป